

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สรรสร้างนिरาศภูเขาทอง (๖)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

สรรสร้างปิระศภูเขาทอง (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปรูปเนื้อหาของอนิราศภูเขาทองได้
๒. ถอดคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองได้
๓. วิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้

ชวนคิด ช่วยตอบ

นิราศข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างไร

ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย

มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน

(นิราศภูเขาทอง)

เฉลี่ย

สะท้อนสภาพเศรษฐกิจ การค้าขาย คือ ตลาดขวัญ เป็นตลาดน้ำ
ที่มีข้าวของขายคึกคักอยู่ทุก ๆ วัน

ชวนคิด พินิจสาร

“นิราศซึ่งเป็นวรรณคดีสามารถสะท้อนภาพสังคมตามความคิดของผู้ประพันธ์ได้”

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ร่วมกันหาภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองจากบทอ่าน “**นิราศภูเขาทอง**” และนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์

บทอ่าน

“นิราศภูเขาทอง” (๑)

บทอ่านสำหรับนักเรียน เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๖)
รายวิชาภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทอ่าน

นิราศภูเขาทอง

ไอปางหลังครั้งสมเด็จพระโกศ	มากูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ชมพระพิมพ์พิมพ์ผนังยังยั้งยืน	ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา
ไอครั้งนี้มีได้เห็นเล่นฉลอง	เพราะตัวต้องตกประดาขวาศนา
เป็นบุญน้อยพลอยนึกโมทนา	พอนาวาติดชลเข้านเวียน
ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก	กลับกระดกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนกงเกวียน	ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
ทั้งหัวท้ายทรายแจวกระซางจ้วง	ครรไลสว่างเลงทางมากกลางหน
ไอเรือพันวนมาในสาขล	ใจย้งวนหวังสวาทไม่คลาศคลา
ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง	สองฟากฝั่งก็แต่ล้วนสวนพฤกษา
ไอรินรินกลิ้งตอกไม้ไใกล้คองคา	เหมือนกลิ้งผ้าแพรดำรำมะเกลือ
เห็นโคใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง	ทั้งรักแฉงแฉมสวาทประหลาดเหลือ
เหมือนโคพิที่ซำระกำเจือ	เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาศคลา
ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ	มีพ่วงแพพรพรรณเขาค้ำชาย
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย	พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน
มาถึงบางธรมีทวีโค	ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ไอสุรธานีแน่นเป็นแผ่นพื้น	ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไร้รังเรืออยู่เอกา
ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า	ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
เดี๋ยวนี้มีอยู่ถอนไร่จุกเหมือนตุ๊กตา	ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
ไอสามมียุผันแปรไม่แท้เที่ยง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทิ้งวิสัย
นี้หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึงคิด
ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์	มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา
ถึงบ้านใหม่ใจจิตก็คิดอ่าน	จะหาบ้านใหม่มาดเหมือนปรารณา
ขอให้สมคะเนเกิดเทวา	จะได้มีความสุขสวัสดิ์กำลังภัย

บทอ่าน

“นิราศภูเขาทอง” (๒)

บทอ่าน นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงบางเตือไธ้มะเตือเหลือประหลาด	บังเกิดชาติแมลงหมีมีในไผ่
เหมือนคนพลหวานนอกย่อมขมใน	อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา
ถึงบางหลวงเชิงรากเหมือนจากรัก	ผู้เสียศักดิ์สังวาสพระศาสนา
เป็นล่องพันรกราคา	ถึงนางฟ้าจะทำไมโยตี
ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปั้นเกล้า	พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี	ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว
ไธ้พระคุณสุลุสับไม่กลับหลัง	แต่ชื่อตั้งก็ยังมีอยู่เขารูทิว
แต่เรานี้ที่สุนทรประทานตัว	ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยิ่งโคกใจ
สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ	ต้องเที่ยวเตร็ดเตร่หาที่อาศัย
แม้้นกำเนิดเกิดชาติโคใด	ขอให้ได้เป็นข้าฝารัฐี
สิ้นแผ่นดินขอให้สิ้นชีวิตบ้าง	อย่ารู้ร้างบงกชบทศรี
เหลืออาลัยใจตรมระทมทวี	ทุกวันนี้ก็ซึ่งตายทรงกายมา
ถึงบ้านจันทันแต่จันละลิวสูง	ไม่มีฝูงสัตว์สิ่งกึ่งพฤษษา
ด้วยหนามตกรกดาชระตะตา	นิกก็น้ำกลั้วหนามขามขามใจ
จันรกลีบทองคูลีแหลม	ตั้งขวางแฉมเสียมแทรกแตกไสว
ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลัย	ก็ต้องไปปิ่นต้นนำขนพอง
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว	ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มีวามอง
ทุกวันนี้วีปริตผิดท่านอง	เจียนจะต้องบินบ้างหรืออย่างไร
ไธ้คิดมาสารพัดจะตัดขาด	ตัดสวาทตัดรักมีอีกไหว
ถวิลหวังนั่งนึกอนาถใจ	ถึงเกาะใหญ่ราชครามพอยามเย็น
ดูห่างย่านบ้านช่องทั้งสองฝั่ง	ระวังทั้งสัตว์น้ำจะทำเชิญ
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น	เที่ยวซ่อนเร้นตีเรือเหลือระอา

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์

บทอ่านสำหรับนักเรียน เรื่อง นิราศภูเขาทอง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๖)
 รายวิชาภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทอ่าน

นิราศภูเขาทอง

ไ้อปางหลังครั้งสมเด็จพระบรมโกศ	มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ชมพระพิมพ์พิมพ์มั่งยังยั้งยืน	ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา
ไ้อครั้งนี้มีได้เห็นเล่นฉลอง	เพราะตัวต้องตกประดาชาวนา
เป็นบุญน้อยพลอยนึกโมทนา	พอนาวาติดชลเข้าวนเวียน
ตุนำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก	กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพลุ่งรุ่งเรืองงกเกวียน	ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
ทั้งหัวท้ายกรายแจวกระซกจ้วง	ครรโล่ล่องเลยทางมากกลางหน
ไ้อเรือพันวนมาในสาชล	ไ้อย้งวนหวังสวาทไม่คลาดคลา
ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง	สองฟากฝั่งก็แต่ล้วนสวนพฤกษา
ไ้อรินรินกลั่นตอกไม้ไ้อลัดคาง	เหมือนกลั่นผ้าแพรดำร่ามะเกลือ
เห็นไ้อใหญ่ไ้อลั่นน้ำระกำแฝง	ทั้งรักแฉงแฉมสวาทประหลาดเหลือ
เหมือนไ้อกที่ที่ชำระกำเจือ	เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาดคลาย
ถึงแขวงนทีชลมารคตลาดขวัญ	มีฟุ้งแพพรพรรณเขาค้าขาย
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย	พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน
มาถึงบางธรมีทวีไ้อ	ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ไ้อสุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น	ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไ้อริ้งเรื่ออยู่เอกรา
ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า	ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
เดี๋ยวนี้มีมอญลอนโรจุกเหมือนตุ๊กตา	ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
ไ้อสามัญผ่นแปรไม่แท้เที่ยง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่างพิงคิด
ถึงบางพุทพุทดีเป็นศรีศักดิ์	มีคนรักภรรยาลัยร้อยจิต
แม้พันชุดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุทจา
ถึงบ้านใหม่ใจจิตก็คิดอ่าน	จะหาบ้านใหม่มาดเหมือนปรารณา
ขอให้สมคะเนเถิดเทวา	จะได้มาสุกสวัสดิ์ก่าจัดภัย

บทอ่าน
นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงบางเตือไ้อมะเตือเหลือประหลาด	บังเกิดชาติแมลงหมีมีในไ้อ
เหมือนคนพาลหวานนอกย้อมขมใน	อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา
ถึงบางหลวงเชิงรากเหมือนจากรัก	ผู้เสียศักดิ์ส่งวาสพระศาสนา
เป็นล่องพันรกราคา	ถึงนางฟ้าจะให้ไ้อโยตี
ถึงสามโคกโคกถวิลถึงบินเกล้า	พระพุทเจ้าหลวงปางรุ่งซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี	ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว
ไ้อพระคุณสูญลับไม่กลับหลัง	แต่ชื่อตั้งก็ยังอยู่เขารัฐ
แต่เรานี้ที่สุนทรประทานตัว	ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยังไ้อใจ
สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ	ต้องเที่ยวเตร็ดเตรหาที่อาศัย
แม้้นกำเนิดเกิดชาติใด	ขอให้ได้เป็นข้าฝ่ารัฐ
สิ้นแผ่นดินขอให้สิ้นชีวิตบ้าง	อย่ารู้อ้างบงกชบทศรี
เหลืออาลัยใจตรมระทมิ	ทุกวันนี้ก็ซึ่งตายทรงกายมา
ถึงบ้านจิวเห็นแต่จิวละลิวสูง	ไม่มีฝูงสัตว์สิงกิ่งพฤกษา
ด้วยหนามดกรกตาชระตะตา	นึกก็น่ากลัวหนามขามขามใจ
จันรกลีบหอกงคูลิ้นแหลม	ดังขวากแฉมเสียมแทรกแตกไ้อ
ใครทำซู้คู่ท่านครั้นบรรลัย	ก็ต้องไปปีนต้นน้ำขนพอง
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว	ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มีพมอง
ทุกวันนี้วิปริตผิดทำนอง	เจียนจะต้องปีนบ้างหรืออย่างไร
ไ้อคิดมาสารพัดจะตัดขาด	ตัดสวาทตัดรักมียกไ้อ
ถวิลหวังนั่งนึกอนาใจ	ถึงเกาะใหญ่ราชมรณพยอมเย็น
ดูห่างย่านบ้านช่องทั้งสองฝั่ง	ระวังทั้งสัตว์น้ำจะทำเข็ญ
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น	เที่ยวซ่อนเร้นดีเรือเหลือระอา

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์

ลงมือทำ จดจำได้

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทอ่าน “**นิราศภูเขาทอง**”
จากนั้นร่วมกันทำใบงาน “**แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา**
และคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

ใบงาน

“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง

เนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

ใบงานที่ ๖ เรื่อง แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๖)
รายวิชาภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบงาน

“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา และคุณค่าด้านสังคม และด้านวรรณศิลป์
ของนิราศภูเขาทอง

แผนภาพความคิด

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

ชวนคิดช่วงท้าย

๑. เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง

๒. คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง

๓. ภาพสังคมที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองต่างหรือเหมือนกัน
กับภาพสังคมของนักเรียนอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

คำไหนใช้ถูก

อกนิษฐ์

อกนิษฐ์

อภินิหาร

แหล่งที่มา สมุดภาพไตรภูมิ ฉบับกรุงธนบุรี เล่มที่ ๑๐
หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๗)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑